КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН САЛАМАТТЫК САКТОО МИНИСТРЛИГИ
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫНБИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ
И.К. Ахунбаев атындагы кыргыз мамлекеттик медициналык академиясы

«Бекитемин»
И.К. Ахунбаев атындагы
КММАнын ректору
м.и.д., профессор
Кудайбергенова И.О.

_____

«_13 » **апрель 2021-ж.**

"Ооруканандын дарыгеринин жардамчысы"
өндүрүштүк практика боюнча
ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАСЫ

Факультет	Дарылоо иши
Курс	4
Семестр	8
Жалпы эмгек сыйымдуулугу	1,5 кредит (45 саат)
Жооптуу бөлүм	Акушерлик жана гинекология №1
Узактыгы	1,5 жума (9 күн)
Башкаруу түрү	Рейтингдик балл менен аттестация (баалоо)

Бишкек-2021

1. ЖАЛПЫ ЖОБО. ООРУКАНА ДАРЫГЕРИНИН ЖАРДАМЧЫСЫ ӨНДҮРҮШТҮК ПРАКТИКАСЫНЫН ПРОГРАММАСЫ

Негизинде түзүлдү	ГОС ВПО по специальности 560001 Лечебное дело
Тарабынан иштелип чыккан (аты-жөнү, кызматы)	Асс. Макенжанова М.М., м.и.к., и.о. доц. Иманкулова Ч.Б., м.и.к., доцент Исакова Ж.К. №1Акушерлик жана гинекология бөлүм башчысынын м.и.д., проф. Мусуралиев М.С. жетекчилиги астында
Каралды (Аты-жөнү, кызматы)	Осмоналиева Р.К м.и.к., доцент№2 Акушерлик жана гинекология кафедрасы, И.К. Ахунбаев атындагы КММА; Долгая Г.В. м.и.к., доцентАкушерлик жана гинекология кафедрасы, Б.Н.Ельцин атындагы КРСУ.
Жолугушууда талкууланды	Дарылоо иши программасы ОУПК жыйынында
Жолугушууда бекитилген	Программа И.К.Ахунбаев атындагы КММАнын БОУК жыйынында 2021-жылы ___ - _____ бекитилген.

ТҮШҮНДҮРМӨ

Жалпы медицина факультетинин 4-курсунда өндүрүштүк практика 7-8 семестрде Бишкектеги акушердик мекемелердин базасында, оорукананын дарыгеринин жардамчысы катары өтөт. Студенттин практикалык иши күн сайын 6 сааттык жумуштан жана ооруканада 6 күндүк иш жумасынан турат.

Өндүрүштүк практиканы башкаруу бөлүмдүн аны өткөрүүгө жооптуу кызматкерлери тарабынан жүзөгө ашырылат.

2. ПРАКТИКАНЫН ЖУМУШ ПРОГРАММАСЫНЫН МАЗМУНУ: МАКСАТТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ, ООП СТРУКТУРАСЫНДАГЫ ОРУН

Практиканын максаты:	студенттердин окуу учурунда алынган теориялык даярдыгын жана практикалык жөндөмдөрүн тереңдетүү жана бекитүү, медициналык жабдууларды жана шаймандарды колдонуу боюнча жөндөмдөрүн ээ болуу. Кесиптик чөйрөдө иштөө үчүн зарыл болгон өз алдынча кесиптик иш тажрыйбасына ээ болуу.
Практиканын максаттары:	1. медициналык деонтология жана медициналык этиканын негизги билимин бекитүү; 2. кош бойлуу аялдарды, төрөттөгү жана төрөгөн аялдарды изилдөө, лабораториялык жана инструменталдык изилдөө натыйжаларын чечмелөө жөндөмдөрүн бекемдөө; 3. клиникалык диагноз коюу жана аны негиздөө жөндөмдөрүнбекемдөө; 4. милдеттүү медициналык камсыздандыруу фондунун медициналык-экономикалык стандарттарын (кош бойлуулук жана төрөт боюнча медициналык карталар, төрөт тарыхынан көчүрмөлөр, ооруп жаткандыгына байланыштуу эмгек өргүүсүн каттоо) эске алуу менен, стационардык бейтапка медициналык документтерди даярдоо менен таанышуу; 5. күчтүү, баңги жана кымбат баалуу дары-дармектерди чыгаруу, сактоо, эсепке алуу жана дайындоо тартиби менен тааныштыруу; 6. персоналдын эмгегин уюштуруу, акушердик мекемелердин санитардык режими менен тааныштыруу; 7. төрөт үйүндө инфекциянын алдын алуу, жабдууларды жана шаймандарды стерилизациялоо өзгөчөлүктөрү менен тааныштыруу. 8. калк арасында эпидемияга каршы жана саламаттыкты

	сактоо боюнча агартуу иштерин уюштуруу жана өткөрүү менен тааныштыруу;
Тартиптин ООР түзүмүндөгү орду	**Пререквизиттер** **Латын тили:** Медициналык терминологияны билүү. Аны колдоно билүү. Нормалдуу жана топографиялык анатомия: Билим: аялдардын органдарынын жана системаларынын анатомиялык түзүлүшү; Чеберчилик: сөөктүн негизги белгилерин пальпациялоо, органдардын жана тутумдардын жайгашкан жерин аныктоо; Жөндөмдүүлүк: эң жөнөкөй медициналык аспапты (шпатель, пинцет, скальпель ж. б.) ээлик кылуу. **Патологиялык анатомия:** Билим: оорунун этиологиясы, патогенези, морфогенези, патоморфозу, нозология, ооруларды классификациялоо принциптери, жалпы нозологиянын негизги түшүнүктөрү; оорулардын структуралык жана функционалдык негиздери жана патологиялык процесстер, себептери, өнүгүүнүн негизги механизмдери жана типтүү патологиялык процесстердин натыйжалары, органдардын жана системалардын дисфункциялары; **Нормалдуу физиология:** Дем алуу, кан айлануу, тамак сиңирүү, көбөйүү, заара чыгаруу жана кан системаларынын физиологиясын билүү, терморегуляция негиздерин, зат алмашуу процесстерин жөнгө салуу, рефлекстер жана жогорку нерв иш-аракеттери жөнүндө негизги жоболорун билүү. Чеберчилик: аялдарды, кош бойлуу аялдарды, төрөт учурунда жана төрөт учурунда аялдарды текшерүүдөн өткөрүү; Жөндөмдөр: аялдарды, кош бойлуу аялдарды, төрөт учурунда жана төрөт учурунда аялдарды физикалык кароодон өткөрүү ыкмалары; **Патологиялык физиология**: Билим: тирүү организмде болуп жаткан процесстердин физикалык-химиялык маңызы, молекулярдык, клеткалык, ткандык жана органдардык деңгээлде; адам денесинин функционалдык тутумдары, алардын ден-соолугу жана оорулары тышкы чөйрөнүн таасирине учураганда аларды жөнгө салуу жана өзүн өзү жөнгө салуу; генетика мыйзамдары;

	Көнүгүүлөр: кан, жүрөк жана кан тамырлардын, өпкөнүн, бөйрөктүн, боордун жана башка органдардын жана тутумдардын патологияларын аныктоодо колдонулган функционалдык диагностиканын кеңири колдонулган методдорунун натыйжаларын чечмелөө; патологиялык жактан өзгөрүлгөндөрдөн кандагы сывороткадагы (глюкоза, мочевина, билирубин, заара кислотасы, сүт жана пирувик кислоталары ж.б.) метаболит деңгээлинин нормалдуу маанисин айырмалоо, протеинограмманы окуп, айырмачылыктарынын себептерин түшүндүрүп берүү; кеңири тараган ооруларга патогенетикалык терапиянын принциптерин негиздөө; Жөндөмдөр: адамдын биологиялык суюктуктарын биохимиялык изилдөөнүн натыйжалары боюнча алдын-ала диагноз коюу **Ички оорулардын пропедевтикасы:** Билим: диагностикалык методдор, пациентти түздөн-түз текшерүү методдорунун диагностикалык мүмкүнчүлүктөрү, бейтаптарды клиникалык, лабораториялык, инструменталдык текшерүүнүн заманбап методдору (анын ичинде эндоскопиялык, рентгенологиялык методдор, УЗИ диагностикасы); Чеберчилик: пациенттин абалын аныктоо: анамнез чогултуу, бейтап менен жана / же анын туугандары менен маектешүү, бейтапты физикалык кароодон өткөрүү (текшерүү, пальпация, аускультация, кан басымын өлчөө, артериялык пульстун касиеттерин аныктоо ж.б.); диагноз коюу - патологияны жана аны пайда кылган себептерди аныктоо максатында пациент жөнүндө маалыматты анализдөө; Чеберчилик: пациенттин медициналык карталарын туура жүргүзүү; жалпы клиникалык текшерүү көндүмдөрү; пациентти кийин тиешелүү адиске жөнөтүү менен алдын-ала диагноз коюунун алгоритми; лабораториялык, инструменталдык диагностикалык методдордун натыйжаларын чечмелөө. **Негизги фармакология**: Билим: негизги дары топторунун клиникалык жана фармакологиялык мүнөздөмөлөрү жана пациенттердеги ооорулардын жана өзгөчө кырдаалдардын негизги патологиялык синдромдорун дарылоодо конкреттүү дарыларды рационалдуу тандоо; Жөндөмдөр: негизги патологиялык синдромдор жана өзгөчө

	кырдаалдар менен белгилүү бир пациентте фармакотерапияны негиздөө; дарыларды киргизүү жолун, режимин жана дозасын аныктоо, дарылоонун натыйжалуулугун жана коопсуздугун баалоо; препараттын ар кандай колдонуу; Ыкмаларын пайдалануу; Чеберчилик: дарынын рецептин жазуу **Микробиология, вирусология:** Билим: микроорганизмдердин жана вирустардын классификациясы, морфологиясы жана физиологиясы, алардын адамдын ден-соолугуна тийгизген таасири, микробиологиялык диагностика методдору, негизги антибактериалдык, вируска каршы жана биологиялык препараттарды колдонуу; Чеберчилик: бактерияга каршы, вируска каршы негизги каражаттарды колдонуу; **Жалпы гигиена:** Билим: климаттык жана социалдык факторлордун терс таасирлери менен байланышкан оорулар; тамактануунун гигиеналык аспектилери, рационалдуу тамактануу формуласы, адамдын жана калктын тамактануусун баалоо ыкмалары; медициналык уюмдардын гигиенасы, эмгекке жарамдуу калкка медициналык-санитардык жардам көрсөтүүнүн гигиеналык маселелери; профилактикалык медицинанын негиздери, калктын ден-соолугун чыңдоого багытталган профилактикалык иш-чараларды уюштуруу; санитардык-агартуу иштеринин методикасы; Жөндөмдөр: профилактикалык жана гигиеналык иш-чараларды жүргүзүү; медициналык-профилактикалык сунуштарды берүү, сергек жашоо образын жайылтуу боюнча билимди колдонуу; тамактануунун шайкештиги жөнүндө корутунду жана аны оңдоо боюнча сунуштарды иштеп чыгуу; радиациянын таасири коркунучун баалоо; Жөндөмдөр: сергек жашоо образын жайылтуу ыкмалары; **Жалпы эпидемиология:** Билим: адамдардын ооруларын изилдөөгө эпидемиологиялык мамиле, эпидемиологиялык изилдөөлөрдүн түрлөрү жана алардын максаты; эпидемиялык процесс жана инфекциялык эмес эпидемиология; этиологиясы, патогенези жана кеңири тараган оорулардын алдын алуу чаралары; оорулардын заманбап классификациясы;

	Жөндөмдөр: алдын алуу жана эпидемияга каршы иш-чараларды жүргүзүү; Жөндөмдөр: эпидемиологиялык көрсөткүчтөрдү эсептөө методикасын билүү; **Жалпы хирургия:** Билим: теринин, сөөктөрдүн жана жумшак ткандардын ириңдүү-сезгенүү процесстеринин негизги хирургиялык синдромдорунун клиникалык көрүнүштөрүн; диагностикалык критерийлер жана аларды хирургиялык дарылоо ыкмалары, колдонууга көрсөтмөлөр болот; Чеберчилик: терини, таяныч-кыймыл аппаратын, муундарды баштапкы текшерүүдөн өткөрүү; алдын-ала диагноз коюу - патологияны жана аны пайда кылган себептерди аныктоо максатында пациент жөнүндө маалыматты анализөө; оорунун болжолуна ылайык кошумча изилдөөлөргө жөнөтүү, диагнозун тактап, ишенимдүү натыйжага жетишүү; рентгенограммада сынык жана дислокация бар экендигин аныктоо; кырдаалга ылайык пациентти дарылоо үчүн жардамдын жеке түрүн тандоо: биринчи медициналык жардам, тез жардам, ооруканага жаткыруу; өмүргө коркунуч туудурган кан агуу ооруларын аныктоо, бинт тагуунун жеке түрүн тандоо; Көндүмдөр: шашылыш жана өмүргө коркунуч келтирген шарттарда биринчи медициналык жардам көрсөтүү боюнча негизги медициналык диагностикалык жана терапиялык чаралар; деталдуу клиникалык диагноз коюунун алгоритми; скелеттин рентгенографиясынын сүрөттөмөсү; лабораториялык, инструменталдык диагностикалык методдордун жыйынтыктарын чечмелөө; **Радиациялык диагностика:** Билим: радиациялык диагностиканын методдорунун диагностикалык мүмкүнчүлүктөрү: УДИ, ар кандай органдардын жана тутумдардын рентгендик изилдөө, МРТ жана КТ; Чеберчилик: чоңдордо жана балдарда ар кандай патологияларда радиациялык изилдөө методикасын жана тактикасын колдонуу; Жөндөмдөр: радиациялык изилдөө үчүн жолдомо берүү; **Постреквизиттер -** **Хирургия, анестезиология жана реанимация, педиатрия, терапия, гинекология, онкология.**

3. СТУДЕНТТИН ПРАКТИКАНЫ ҮЙРӨНҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫГЫ ЖӨНҮНДӨ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРЫ:

ЖК (Жалпы илимий компетенттүүлүк)	**ЖК-1, ЖК-8**
СЖК Социалдык жана жеке компетенттүүлүктөр	**ИК-4**
ИК (Инструменталдык компетенциялар)	**СЛК-1, СЛК-2, СЛК-3**
ПК (Профессионалдык компетенциялар)	**ПК-1, ПК-2, ПК-3, ПК-4, ПК-12, ПК-13, ПК-14, ПК-15, ПК-16.**

Практикада пландаштырылган окутуунун натыйжаларынын билим берүү программасын өздөштүрүүнүн пландаштырылган натыйжалары менен өз ара байланыштыруу тизмеси

Бул тажрыйбадан өтүү студенттерде төмөнкүдөй жалпы (ЖК), социалдык-инсандык (ЖИК), инструменталдык (ИК) жана кесиптик (КК) компетенттүүлүктү өнүктүрүүгө багытталган:

Код	**Компетенттүү-лүктүн мазмуну**	**Окуу дисциплинасын үйрөнүүнүн натыйжасында студенттер:**
ПК-1	Тартиптик, административдик, жарандык жана жазык жоопкерчилигин билип туруп, медициналык каталардын алдын алуу боюнча өз иш-аракеттеринин натыйжаларын талдай алат.	**Билүү:**Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негиздери, калктын саламаттыгын сактоо боюнча негизги ченемдик документтер; Кыргыз Республика-сындагы камсыздан-дыруу медицинасынын негиздери, Кыргыз Республикасынын заманбап саламаттык сактоо тутумунун структурасы. **Жасай алуу:** медициналык жардамдын сапатын, баланын жана бойго жеткен адамдардын ден-соолугунун абалын, жашоо образынын, айлана-чөйрөнүн жана ага медициналык жардамдын уюштурулушунун таасирин талдоо. **Ээлик кылуу:** саламаттык сактоо тутумунун медициналык мекемелеринде медициналык эсепке алуу жана отчеттук документтерди жүргүзүү методдоруна ээлик кылуу.
ПК-2	Сурамжылоону,	**Билүү:** кош бойлуулуктун татаалдыгын

	физикалык кароону, клиникалык текшерүүнү, заманбап лабораториялык жана инструменталдык изилдөөлөрдүн натыйжаларын жүргүзүүгө жана чечмелөөгө, амбулатордук жана стационардык медициналык картаны жазууга жөндөмдүү жана даяр.	диагностика-лоо, саламаттык сактоо тутумунун медициналык мекемелеринде стандарттык эсепке алуу жана медициналык документация-ны жүргүзүү алгоритми. **Жасай алуу:** анамнезди чогултуу, физикалык кароону, кош бойлуу аялдарды жалпы клиникалык текшерүүдөн өткөрүү, лабораториялык анализдердин натыйжаларын чечмелөө. **Ээлик кылуу:** саламаттык сактоо тутумунун медициналык мекемелеринде медициналык эсепке алуу жана отчеттуулук документтерин жүргүзүү ыкмалары; пациенттерди жалпы клиникалык текшерүү ыкмалары; пациенттердеги лабораториялык, инструменталдык диагностикалык методдордун натыйжаларын чечмелөө;
ПК-3	Клиникалык синдромдорго патофизиологиялык анализ жүргүзүүгө, бойго жеткен калктын арасында диагностиканын, дарылоонун, реабилитациялоонун жана алдын алуунун патогенетикалык жактан негизделген методдорун негиздөөгө жөндөмдүү.	**Билүү:** этиологияны, патогенезди, диагностикалык методдору, акушердик патологияны дарылоонун принциптери. **Жасай алуу:** адамдын органдарындагы жана система-ларындагы патологиялык процесстерди аныктоо үчүн лабораториялык жана функционалдык диагностиканын кеңири таралган методдорунун натыйжаларын чечмелөө; патологиялык процесстин мүнөзүн жана анын клиникалык көрүнүштөрүн, кеңири тараган ооруларга патогенетикалык терапиянын принциптерин негиздөө; пациенттерди рентгендик текшерүүнүн натыйжаларын талдоо. **Ээлик кылуу:** пациенттерди жалпы клиникалык текшерүү ыкмалары; пациенттердеги лабораториялык, инструменталдык диагностикалык методдордун натыйжаларын чечмелөө; бейтаптардын алдын-ала диагнозун аныктоонун алгоритми, аларды кошумча текшерүүгө жана адис-дарыгерлерге жиберүү менен; деталдуу клиникалык диагноз

		коюунун алгоритми.
ПК-4	Асептика жана антисептика ыкмаларын колдонууга, медициналык шаймандарды колдонууга, оорулуу чоңдорго кам көрүү ыкмаларын өздөштүрүүгө жөндөмдүү.	**Билүү:** саламаттык сактоо уюмдарынын шайманына, уюштурулушуна жана иштөө режимине карата санитардык-гигиеналык талаптар. **Жасай алуу:** социалдык-кесиптик жана куралтык-жыныстык түзүмүн эске алуу менен, өспүрүмдөргө жана чоңдорго дарылоо-профилактикалык жана санитардык-эпидемияга каршы, профилактикалык жана реабилитациялык жардамды уюштурууга жана көрсөтүүгө катышуу. **Ээлик кылуу:** кош бойлуулуктун тарыхын, экстрагениталдык патологияны эске алуу менен кош бойлуу аялдын жалпы абалын аныктоо ыкмалары.
ПК-12	Жеке органдардын жана тутумдардын иштешинин закон ченемдүүлүктө-рүн талдай алат, анатомиялык-физиологиялык мүнөздөмөлөрү, клиникалык жана лабораториялык экспертизанын негизги ыкмалары жана чоңдордун жана балдардын организминин функционалдык абалын баалоо, ооруларды өз убагында аныктоо үчүн жана патологиялык процесстер	**Билүү:** кош бойлуу аялдарда, төрөт учурунда жана төрөттөн кийинки мезгил учурунда аялдарда патологиялык шарттарда кан менен зааранын жалпы, биохимиялык, бактериоло-гиялык анализинин параметрле-ринин өзгөрүшү; түйүлдүктүн УДИ, доплеромет-рия жана КТГ параметрле-ринин өзгөрүшү; кош бойлуу аялдын жамбаш көлөмүнүн өзгөрүшү. **Жасай алуу:** бул билимдерди шашылыш акушердик шарттарды дифференциал-дык диагностикалоо үчүн колдонуу. **Ээлик кылуу:** кош бойлуу аялдарда, төрөт учурунда жана төрөттө аялдарда патологиялык шарттарда кан менен зааранын өзгөрүүсүн баалоо көндүмдөрү; ультраүн, доплерометрия жана түйүлдүктүн КТГ маалыматтарын чечмелөө көндүмдөрү.

ПК-13	Организмдердин, жалпы организмдин системаларынын патологиясынын жүрүшүн эске алуу менен, оорулардын негизги патологиялык симптомдорун жана синдромдорун аныктай алат, ар кандай ооруларда жана патологиялык процесстерде органдардын жана системалардын иштешинин закон ченемдүүлүктө-рүн талдай алат. Диагноз коюу үчүн алгоритмди колдонуу (негизги, коштолгон, татаалдашкан), МКБ -10 эске алуу менен, шашылыш жана өмүргө коoптуу шарттарды аныктоо боюнча негизги диагностикалык иш-чараларды жүргүзүү	**Билүү:** Кош бойлуулук, төрөт жана төрөттөн кийинки мезгилдеги кыйынчылык-тарга жардам көрсөтүү алгоритми. **Жасай алуу:** анамнезди чогултуу, физикалык кароону, кош бойлуу аялдарды, төрөттөгү аялдарды жана төрөттөн кийинки аялдарды акушердик патологиясы менен жалпы клиникалык текшерүүнү жүргүзүү, лабораториялык анализдердин маалыматтарын чечмелөө. **Ээлик кылуу:** кош бойлуулук тарыхын жазуу / төрөт, МКБ -10 боюнча диагноз.

ПК-14	Калктагы чондордун жана жаш балдардын өтө көп кезиккен ооруларга жана шарттарга байланыштуу негизги терапиялык чараларды көрө алуу.	**Билүү:** кош бойлуу аялдардын жана төрөгөн аялдардын акушердик патологияны дарылоонун этиологиясын, патогенезин, диагностикалык методдорун, принциптерин билүү. **Жасай алуу:** кош бойлуулук, төрөт жана төрөттөн кийинки мезгилдеги негизги акушердик оорулардын диагнозун коюу. **Ээлик кылуу:** акушердикте колдонулган кошумча изилдөө методдорун талдоо жана чечмелөө.
ПК-15	Диагнозго ылайык бейтаптарга адекваттуу дарылоону дайындай алат	**Билүү:** кош бойлуу аялдардын, төрөттөгү аялдардын жана төрөттөн кийинки мезгилиндеги аялдардын акушердик патологиясы-нын клиникалык-диагностика-лык критерийлери акушердикте колдонулуучу негизги дары-дармектер. **Жасай алуу:** кош бойлуу аялдарда, төрөттө жана төрөттөн кийинки мезгилиндеги аялдарда акушердик патологиянын фармакотерапия-сын негиздөө, дары-дармектерди колдонуунун ар кандай ыкмаларын колдонуу. **Ээлик кылуу:** кош бойлуу аялдарда, төрөттөгү аялдарда жана төрөттөн кийинки мезгилиндеги аялдарда акушердик кыйынчылыктар жаралгандыгы үчүн дары-дармектерге рецепт жазуу жана төрөт тарыхына жазуу баракчасын толтуруу көндүмдөрү.
ПК-16	Өзгөчө кырдаалдар жана өмүргө коркунуч келтирген шарттарда чоңдорго жана балдарга биринчи медициналык жардам көрсөтүүгө, бейтаптарды	**Билүү:** кош бойлуу аялдын, төрөт учурунда жана төрөттөн кийинки аялдын өмүрүнө коркунуч келтирген шашылыш акушердик шарттар. **Жасай алуу:** кош бойлуу аялдын, төрөт учурунда жана төрөттөн кийинки аялдардын өмүрүнө коркунуч келтирген шашылыш акушердик шарттарды өз убагында аныктоо. **Ээлик кылуу:** кош бойлуу аялдын, төрөттөгү аялдын жана төрөттөн кийинки мезгилиндеги аялдардын өмүрүнө коркунуч келтирген

	ооруканага пландуу жана шашылыш түрдө жиберүүгө жөндөмдүү;	акушердик шарттар боюнча шашылыш медициналык жардам көрсөтүү көндүмдөрү.

4. ӨНДҮРҮШТҮК ПРАКТИКАНЫН ТҮЗҮМҮ ЖАНА МАЗМУНУ.

Жалпы медицина факультетинин 4-курсунда өндүрүштүк практика 7-8 семестрде Бишкектеги акушердик мекемелердин базасында (Шаардык перинаталдык борбор, №2 төрөт үйү), оорукананын дарыгеринин жардамчысы катары өтөт. Студенттин практикалык иши күн сайын 6 сааттык жумуштан жана ооруканада 6 күндүк иш жумасынан турат. Өндүрүштүк практиканы башкаруу бөлүмдүн аны өткөрүүгө жооптуу кызматкерлери тарабынан жүзөгө ашырылат.

Практикага киришкенден кийин, студент күндөлүк практиканын күндөлүгүн түзөт, анда аткарылган иштин түрлөрү жана көлөмү, медициналык манипуляциялардын методикасы чагылдырылат. Күндөлүк күн сайын дарыгердин колу менен күбөлөндүрүлөт.

Практика учурунда студент практика жетекчисинин көзөмөлү астында компетенттүүлүктөр каталогуна ылайык практикалык көндүмдөрдү иштеп чыгышы керек, ал жөнүндө "Практикалык көндүмдөр журналына" тиешелүү жазуу киргизилет.

Практикалык сабак учурунда студент төрөт үйүнүн төмөнкү бөлүмдөрүнөн өтөт: кабыл алуу бөлүмү, 1, 2 жана 3-акушерлик бөлүмдөрү, төрөт бөлүмү, кош бойлуу аялдардын патологиясы бөлүмү, реанимация жана шашылыш терапия бөлүмү. Өндүрүштүк практика учурунда, студент медициналык жумуштардан тышкары, оорукананын бөлүмү жүргүзгөн санитардык-агартуу жана профилактикалык иш-чараларга, медициналык мекеменин өндүрүштүк жыйындарына, илимий жана клиникалык конференцияларына катышат.

Практиканын акыркы күнү студент практика жөнүндө отчет даярдайт. Катышуучу врач студенттин ишинин кыскача мүнөздөмөсүн берет, анда ал аткарылган иштин көлөмүн, сапатын, тажрыйбанын жүрүшүндө алган билимдерин жана практикалык көндүмдөрүн, студенттин абийирдүүлүгүн, медициналык этиканын жана деонтологиянын негизги принциптерин сактай

билүүсүн баалайт. Күндөлүккө жана практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү журналына өндүрүштүк практика үчүн жооптуу жетекчилер кол коюшат.

Жагымсыз эпидемиологиялык кырдаалда дистанттык окутуу планына жана техно-карталарга ылайык, студенттер менен Zoom жана WhatsApp платформасында онлайн сабактар өткөрүлөт.

№	Тематикалык план	Саат саны	Мазмуну
1.	Кош бойлуулуктун диагностикасы. Кош бойлуулуктун биринчи жарымында акушердик изилдөө ыкмалары.	**5**	Акушердик кызматты изилдөө ыкмалары. Кош бойлуулуктун диагностикасы. Кош бойлуулуктун белгилери: шектүү, ыктымалдуу жана ишенимдүү. Кош бойлуулуктун узактыгын, төрөт мөөнөтүн, төрөткө чейинки өргүүнүн датасын аныктоо ыкмалары.
2.	Кош бойлуулуктун диагностикасы. Кош бойлуулуктун экинчи жарымында акушердик изилдөө ыкмалары.	**5**	Акушердиктеги изилдөө ыкмалары. Кош бойлуулуктун диагностикасы. Кош бойлуу аялдарды текшерүүнүн атайын ыкмалары: тышкы акушердик изилдөө ыкмалары (Леопольд-Левицкийдин ыкмалары).
3.	Акушердик көз караштан алганда аял жамбаш. Төрөт объектиси катары түйүлдүк.	**5**	Чоң жамбаштын, кичинекей жамбаштын аныктамасы. Чакан жамбаштын тегиздиги жана өлчөмдөрү: кичинекей жамбаштын кире беришинин тегиздиги; жамбаш көңдөйүнүн кең бөлүгүнүн тегиздиги; жамбаш көңдөйүнүн кууш бөлүгүнүн тегиздиги; жамбаштын чыгуу тегиздиги. Чоң жамбаштын өлчөмүн өлчөө. Толук кандуу түйүлдүктүн белгилери. Түйүлдүктүн башынын көлөмү.
4.	Физиологиялык төрөт. Толгоо мезгилдери. Алдыңкы жана арткы желке келуусу менен төрөт	**5**	Физиологиялык төрөт. Организмдин төрөөгө даярдыгы жөнүндө түшүнүк. Жатын моюнчасынын жетилгендиги. Физиологиялык алдын-ала мезгил. Моюнчанын ачылуу мезгилин көзөмөлдөө. Төрөттөгү аялдын абалын

	биомеханизми. Төрөттүн I жана II мезгилин башкаруу.		баалоо. Төрөттүн өнүгүшүнө байкоо жүргүзүү. Түйүлдүктүн жүрөгүнүн кагышын угуу. Төрөттөгү аялды вагиналдык текшерүү. Биомеханизмдин учурлары. Бекитүү чекити менен зымдуу чекитти аныктоо. Арткы жана алдынкы төрөт биомеханизминин ортосундагы айырма. Төрөттүн II мезгилин көзөмөлдөө. Ыйынуу иш-аракетинин мүнөзүн аныктоо. Партограмма.
5.	Төрөттүн III мезгилинин активдүү башкаруу	**5**	Төрөттүн 3 мезгилин көзөмөлдөө. Төрөттүн III мезгилинин активдүү башкаруу. Тонду текшерүү.
6.	Төрөт каналынын жумшак ткандарынын жабыркашы.	**5**	Эне акушердик жаракаттын себептери. Акушердик жаракаттын диагностикасы, дарылоосу жана алдын алуу. Жатын моюнчасынын, чаттын айрылышы, жабыркоо даражасы, дарылоо.
7.	Төрөттүн III мезгилиндеги жана төрөттөн кийинки кан агуу	**5**	Төрөттүн III мезгилиндеги жана төрөттөн кийинки мезгилдерде кан кетүү себептери. Тондун тыгыз жабышуусу: клиникалык көрүнүшү, диагнозу, дарылоосу. Гипотоникалык кан агуу: себептери, клиникалык көрүнүшү, диагнозу, дарылоосу.
8.	Төрөттөн кийинки мезгил. Төрөттөн кийинки мезгилдеги изилдөө ыкмалары. Төрөттөн кийинки мезгилдин жүрүшү жана башкаруусу.	**5**	Төрөттөн кийинки мезгил. Төрөттөн кийинки физиологиялык мезгилдин жүрүшү. Төрөттөн кийинки мезгилдеги органдардагы жана системалардагы физиологиялык өзгөрүүлөрдүн динамикасы. Төрөттөн кийинки мезгилде текшерилүүчү органдар жана системалар. Төрөттөн кийинки кадимки мезгилди сактоо принциптери, татаалдашкан учурдагы медициналык тактика.
9.	Тест сабагы. Практиканттарды сертификаттоо.	**5**	Өнөр жай практикасынын жетекчиси тарабынан күндөлүктөрдү текшерүү. Студенттерден оозеки сурамжылоо

			(сертификаттоо), муляждарда практика учурунда алынган практикалык көндүмдөрдү текшерүү жүргүзүлөт.

5. НЕГИЗГИ ЖАНА КОШУМЧА АДАБИЯТТАР ТИЗМЕСИ, ПРОГРАММАЛЫК КАМСЫЗДОО ЖАНА ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСТАР.

Негизги адабият:

- "Акушердиктин тандалган маселелери". Н.Р.Керимова, М.С.Мусуралиев жана башкалар (1-бөлүк), ред. 2, Б., 2006 - 326 б.
- "Акушердиктин тандалган маселелери". Н.Р.Керимова, М.С.Мусуралиев жана башкалар (2-бөлүк), ред. 2, Б., 2006 - 352 б.
- "Акушерлик". Студенттер жана окутуучулар үчүн окуу колдонмосу. Ed. Медицина илимдеринин доктору, проф. Мусуралиев М.С. Бишкек, 1996.
- "Акушерлик". В.Н.Бодяжина тарабынан редакцияланган окуу китеби М. 1989.
- "Акушерлик". Савельева Г.М., 2000

Кошумча адабияттар:

- "Өзгөчө кырдаалдар". Сюмин С.А., 2005
- "Жаңы төрөлгөн балдардын асфиксиясы". Шабалов Н.П., 2003
- "Кош бойлуулук жана төрөт учурунда эффективдүү жардам көрсөтүү боюнча колдонмо". Энкин М., авторлоштор - англис тилинен которулган. Ed. А.В.Михайлова С.П.: ред. "Петрополь", 2003 480

6. БААЛОО КУРАЛДАРЫНЫН ФОНДУ (контролдук суроолор, кырдаалдык тапшырмалар, тесттик тапшырмалар ж.б.)

Студент өндүрүштүк практиканын аягында өздөштүрүшү керек болгон билимдердин жана көндүмдөрдүн тизмеси

I. Студент билиши керек:

1. Акушердик анамнезди чогултуу.
2. Сырткы акушердик текшерүү.
3. Ички акушердик изилдөө.
4. Төрөт мөөнөтүн аныктоо
5. Түйүлдүктүн болжолдуу салмагын аныктоо.
6. Диагноз коюу жана кош бойлуулукту жана төрөттү жүргүзүү боюнча иш-чаралардын планын түзүү.
7. Төрөт баянын, байкоо күндөлүктөрүн толтуруу
8. Кош бойлуу аялдарды көзөмөлдөө (күнүнө 2-3 бейтап)

9. Түйүлдүктүн ичиндеги абалын диагностикалоо ыкмалары менен таанышуу (кардиотахограмма, түйүлдүктү жана плацентанын ультраүн изилдөө)
10. Ар кандай акушердик патологиясы бар кош бойлуу аялдарды текшерүү, кош бойлуулукту жана төрөттү жүргүзүү боюнча иш-чаралардын планын түзүү. Диагноз коюу мүмкүнчүлүгү.
11.Кош бойлуулук мезгилиндеги гипертониялык оорулардын оор түрлөрү (оор даражадагы преэклампсия, эклампсия) боюнча шашылыш жардам көрсөтүүгө катышуу.
12. Кош бойлуу аялдар менен санитардык-агартуу иштерин жүргүзүү
13. Кесардык кесүү операциядан кийин төрөт бөлүмүндөгү аялдарды байкоо (кан басымын, жүрөктүн кагышын, дем алуу ылдамдыгын, заара бөлүп чыгарууну өлчөө).
14. Операциядан кийинки тигиштерди тазалоого катышуу
15. Консилиумдарга катышуу
16. Жатын моюнчасынын төрөөгө даярдыгын аныктоо
17. Физиологиялык төрөттү башкаруу
18. Жаңы төрөлгөн балага Апгар шкаласы боюнча баа берүү.
19. Жаңы төрөлгөн балдардын алгачкы тазалоосун өткөрүү.
20. Тондун бөлүнүү белгилерин аныктоо жана төрөт учурунда кан жоготууга баа берүү.
21. Төрөттөн кийин күзгүлөрдүн жардамы менен төрөт каналын текшерүү.
22. Төрөт каналынын айрылыштарын тигүүгө жардам берүү, эпизиотомия жана перинэотомия.
23. Жатындан кан агууну токтотуу боюнча иш-чараларга катышуу.
24. Партограмманы баалоо
25. Эмизүү принциптери менен тааныштыруу

Сүйлөшүүлөргө сунушталган темалары (санитардык-агартуу иштери)
1. Үй-бүлөнү пландаштыруу
2. Кош бойлуу аялдын тамактануусу.
3. Эмчек эмизүүнүн принциптери
4. Жыныстык жол менен жугуучу оорулардын алдын алуу
5. Төрөттөн кийинки контрацепция.

II. Студент дарыгердин көзөмөлүндө аткарышы керек:
1. Кош бойлуу аялдарды, төрөт учурунда жана төрөттөн кийинкимезгилинде аялдарды көзөмөлдөө
2. Гинекологиялык пациенттердин, кош бойлуулук жана төрөт, медициналык баянынтуура толтуруу.
3. Кечки күзөткө катышуу.
4. Биринчи төрөттү башкарууга катышуу

5. Көп балалуу төрөттү башкарууга катышуу
6. Сырткы акушердик текшерүүнү жүргүзүңүз.
7. Бимануалдык изилдөө жүргүзүү:
8. Маалыматтарга ылайык, түйүлдүктүн абалын аныктоо:
а) аускультация
б) жүрөктүн мониторингин изилдөө
в) түйүлдүктү жана плацентанын ультраүн изилдөө
9. Жаңы төрөлгөн баланын алгачкы тазалоосун өткөрүү
10. Акушердик операцияларга 2-жардамчы (кесардык кесүү операциясы), 1-жардамчы (чат айрылуусун тигүү) менен жардам берүү.
11. Дарыгердин көзөмөлүндө төмөнкүлөрдү аткаруу:
а) төрөттөн кийин төрөт каналын текшерүү
б) 1 даражадагы чат айрылуусун, жыныс кындын айрылуусун тигүү.
12. Өз алдынча жүргүзүлсүн:
а) тамырдан кан алуу
б) инфекцияга кындын жана жатын моюнчасынын каналынан мазокторду алуу
13. Төрөттөн кийин контрацепциянын ыкмалары менен таанышуу
14. Төрөт үйүнүн бөлүмдөрүндө санитардык-агартуу иштерин жүргүзүү.

Муляжда техниканы жүргүзүү:

1. бимануалдык изилдөө
2. жатын көңдөйүн кол менен кароо жана тондун бөлүү;
3. жатындан кан агуу менен күрөшүү чаралары
4. жаңы төрөлгөн ымыркайларды алгачкы жандандыруу
5. кындын жана жатын моюнчасын айрылуусун тигуу

КОНТРОЛДУК СУРООЛОР:

1. Кош бойлуу же төрөтчү аялды объективдүү изилдөө.
2. Кош бойлуулук жана төрөт учурунда колдонулуучу инструменталдык изилдөө ыкмалары.
3. Эрте кош бойлуулуктун диагностикасы.
4. Кеч кош бойлуулуктун диагнозу.
5. Сырткы акушердик текшерүү.
6. Аял менен эркектин жамбаш сөөгүнүн айырмасы. Чоң жамбаштын көлөмү.
7. Кичинекей жамбаш, кичинекей жамбаштын тегиздиги, кичинекей жамбаштын көлөмү.
8. Чыныгы коньюгат деген эмне?
9. Диагоналдык коньюгат деген эмне?
10. Чыныгы коньюгатты кантип табууга болот?
11. Толгоонун башталышынын себептери.
12. Жатын моюнчасынын жетилгендигине баа берүү.

13. Төрөттүн I мезгилинин жүрүшү жана башкаруу.
14. Төрөттүн II мезгилинин жүрүшү жана башкаруу.
15. Алдынкы көрүнүшүндө төрөттүн толгоо биомеханизми.
16. Арткы көрүнүшүндө төрөттүн толгоо биомеханизми.
17. Тондунбөлүнүпкетишининбелгилери.
18. Төрөттүн III мезгилинактивдүүбашкаруу.
19. Чаттын айрылышы, даражасы, диагностикасыжанадарылоосу.
20. Жатын моюнчасынын жарылышы, классификациясы, клиникасы, диагностика, дарылоо.
21. Төрөттүн 3 мезгилинде кан кетүү себептери
22. Төрөттөн кийинки мезгилде кан кетүү себептери
23. Тондун тыгыз жабышуусу: себептери, клиникасы, дарылоосу
24. Гипотоникалык кан агуу: себептери, клиникалык көрүнүшү, дарылоо
25. Төрөттөн кийинки мезгил. Төрөттөн кийинки мезгилдин жүрүшү жана башкаруусу.
26. Алгачкы эмчек эмизуу. Эрте эмизүүнүн артыкчылыктары. Бала эмизүүнүн артыкчылыктары.
27. Энеменен бала бирге болуунун артыкчылыктары.
28. Лактостаздын клиникалык көрүнүштөрү
29 Төрөттөн кийинки мезгилдеги татаалдашуулар.
30. Төрөттөн кийинки мезгилдеги бойго бүтүрбөөнүн ыкмалары.

ТЕСТТИК ТАПШЫРМА.

1.Сырткы акушердик текшеруунун биринчи ыкмасы менен төмөнкүдөй аныкталат:

A. ымыркайдын жатышынын позиция абалы
B. ымыркайдын жатышынын түрү
C. жатын түбүнүн бийиктиги
D.Кумондун келүү бөлүгү
E. ымыркайдын жатышынын абалы

2. Сырткы акушердик текшерүүнүн экинчи ыкмасы менен эмне аныкталат?

A. Жатындын түбүнүн бийиктиги
B. ымыркайдын келүү бөлүгү
C. ымыркайдын бүту-колу жана аркасы
D. ымыркайдын келүү бөлүгүнүн туруктуу деңгээли
E. ымыркайдын жатышынын түрлөрү

3. Леопольддун үчүнчү ыкмасы эмнени аныктайт?

A. ымыркайдын жатышынын позиция абалы
B. жатындын түбүнүн деңгээли
C.ымыркайдын жатышынын түрлөрү
D. ымыркайдын келүү бөлүгүн
E. ымыркайдын жатышынын абалы

4. Сырткы акушердик текшерүүнүн төртүнчү ыкмасы төмөнкүлөрдү аныктайт:

A. ымыркайдын келүү бөлүгү
B. күмөндүн жайгашы
C. ымыркайдын жатышынын позиция абалы
D. күмөндүн келүү бөлүгүнүн жамбашка кире беришине катышы
E. ымыркайдын жатышынын абалы

5. Түйүлдүктүн алдыңкы түрү көрүнүшү – качан болот?

A. Ымыркайдын аркасы алдыга караганда
B. Ымыркайдын аркасы артка караганда
C. Ымыркайдын аркасы солго караганда
D. Ымыркайдын аркасы оңго караганда
E. Ымыркайдын аркасы жатындын капталына караганда

6. Кумондун жатындагы жайланышы төмөнкү учурларда туура болот:

A. башы узарып, колдору көкүрөккө кайчылашып, буттары тизелерине жана жамбаш муундарына бүгүлүп, тулку бою бүгүлөт

B. баш ийилген, колдор көкүрөккө кайчылашкан, буттар тизеге жана жамбаш муундарга бүгүлгөн, тулку бүгүлгөн

C. башты бүгүп, омуртканы узартып, колду көкүрөккө кесип, бутту тизеге жана жамбаш муундарга бүгүп, тулку бойду бүгүп

D. баш ийилген, колдор көкүрөккө кайчылашкан, буттар жамбаш жана тизе муундарында узартылган

E. башы ийилген, омурткасы бүгүлбөгөн, буттары тизеге жана жамбаш муундарына бүгүлгөн, сөңгөгү бүгүлгөн

7. Ымыркайдын жатындагы абалы:

A. ымыркайдын аркасы менен сагиттал тегиздигинин катышы

B. ымыркайдын аркасы фронтал тегиздигине болгон катышы

C. ымыркайдын огунун жатындын узунунан турган огуна болгон катышы

D. ымыркайдынар кандай бөлүктөрүнүн ортосундагы байланышы

E. анын мүчөлөрүнүн баш жана сөңгөккө болгон байланышы

8. Ымыркайдын жатыш түрү - бул өз ара байланыш:

A.ымыркайдын аркасы сагитталдык тегиздиктебайланышы

B. ымыркайдын башы кичинекей жамбашка кире бериш тегиздикке

C. ымыркайдын аркасы жатынынын алдыңкы жана арткы жагына

D. ымыркайдыногу, жатындын узунунан турган огуна

E. ымыркайдын арка бөлүгү маңдай тегиздигине карай

9. Уздун пайда болушу төмөнкү топко кирет:

A. Кош бойлуулуктун болжолдуу белгилери

B. Кош бойлуулуктун шек туудурган белгилери

C. кош бойлуулуктун шектүү белгилери

D. кош бойлуулуктун ишенимдүү белгилери

E. кош бойлуулуктун биологиялык белгиси

10. Снегиревдин кош бойлуулуктун эрте аныкталышынын белгиси:

A. Жатындын асимметриясындагы

B. Истмусту жумшартууда

C. Жатындын бүктөлгөн жериндеги

D. Пальпация учурунда жатындын кысылышында

E. Жатын моюнчасынын оңой жылышында

11. Түйүлдүктүн жүрөгүнүн тыбыштарын аускультациялоо кош бойлуулуктан баштап мүмкүн болот:

A. 16 жума

B. 20 жума

C. 22 жума

D. 26 жума

E. 28 жума

12. Кош бойлуулуктун ишенимдүү белгиси:

A. Жатындын формасынын өзгөрүшү

B. кындын былжыр челинин цианозу

C. оң биологиялык жооп

D. түйүлдүктүн бөлүктөрүн пальпациялоо

E. жатын көлөмүнүн жана консистенциясынын өзгөрүшү

13. Эрте кош бойлуулукту аныктоо үчүн Пискачектин белгиси:

А.Жатындын асимметриясындагы

Б.Жатындын алдыга көтөрүлгөн ийилишинде

С.Жатындын моюнчасынын жумшартууда

Д.Пальпацияда жатындын кысылышында

E. Жатын моюнчасынын оңой жылышында

14. Булчуң талчасынын дистракциясы деген эмне?

A. булчуң талчаларынын жыйрылышы

B. булчуң талчаларынын жылышуусу

C. Жатын денесинин узунунан жайгашкан булчуң талчаларынын жыйрылышы жатын моюнчасынын тегерек жайгашкан булчуң талчаларын созот.

D. ичтин кысылышы

E. Жатындын тилкелүү булчуңдарынын кысылышы

15. Чакан жамбаштын чыгуу тегиздигинин түздөн-түз өлчөмү:

A. 11 см;

B. 9,5-11,5 см;

C. 12 см;

D. 12,2 см;

E. 10,5 см.

16. Кичинекей жамбаштын чыгуу тегиздигинин туурасынан кеткен өлчөмү:

A. 11 см;

B. 11,5 см;

C. 12 см;

D. 12,5 см;

E. 10,5 см.

17. Ичтин айланасы 100 см, жатын түбүнүн бийиктиги 35 см. Ымыркайдын болжолдуу салмагы (грамм менен):

A. 3000

B. 3200

C. 3500

D. 3600

E. 3800

18. Жамбаштын кайсы көлөмү нормалдуу?

A. 22-25-28-15 см

B. 24-26-30-20 см

C. 25-28-31-20 см

D. 26-27-30-17 см

E. 27- 29-30-18 см

19. Сырткы коньюгат эмне үчүн өлчөнөт?

A.Диагоналдык бириктиргичти аныктоо үчүн

B. Чыныгы коньюгатты аныктоо үчүн

C.Жаныңдагы коньюгатты аныктоо үчүн

D. Жамбаш сөөктөрүнүн калыңдыгын аныктоо үчүн

E. Соловьев индексин аныктоо үчүн

20. Чаттын 1-даражадагы айрылышы деген эмне экендигин аныктаңыз?

A. Чаттын терисинин гана айрылышы

B. кындын төмөнкү үчтөн бир бөлүгүнүн арткы ширетүүчү жана былжырлуу кабыгындагы теринин айрылышы

C. теринин жана теринин ткандарынын бүт чаттын айрылышы

D. кындын арткы дубалынын гана айрылышы

Э.Чаттын булчуңдарынын айрылышы

21.Чаттын 2-даражадагы жаракасы деген эмне, ага аныктама бериңиз?

A. Кындын жана тери астындагы ткандардын арткы дубалынын айрылышы

B. кындын арткы дубалынын жана чаттын терисинин айрылышы

C. кындын булчуңдарынын айрылышы

D. кындын арткы дубалынын, теринин жана чат булчуңдарынын айрылышы

Э.чаттын терисинин гана айрылышы

22. Чаттын 3-даражадагы айрылышы деген эмне?

A. теринин, тери астындагы ткандардын, чаттынбулчуңдарынын айрылышы

B. чаттын ткандарынын айрылышы

C. чаттын, тышкы сфинктердин ткандарынын айрылышы

D. чаттынтерисинин айрылышы

E. Тышкы сфинктердин айрылышы

23. Төрөттөн кийинки жатындын кадимки инволюциясындагы негизги роль:

A**. Жаңы төрөлгөн ымыркайды табигый жол менен азыктандыруу**

B. орточо физикалык көнүгүү

C. жакшы уктоо

D. Төрөгон аялдын диетасы

E. Төрөттөн кийинки гигиена

24. Ретракция деген эмне?

A.Жыйрылуучу булчуң талчаларынын бири-бирине карата жылышуусу

B. булчуң талчаларынын жыйрылышы

C. булчуң талчаларынын релаксациясы

D. булчуң талчаларынын бири-бирине карата жылышуусу

E. диафрагманын жыйрылышы

25. Төрөттөн кийнки лохиялар канча убакыт кан төгүү мүнөзүнө ээ?

A. бир нече саат

B. 3-4 күн

C. 1-2 күн

D. 6-8 жума

E. 1 жума

26. Жаңы төрөлгөн ымыркайды эмчекке биринчи жолу эмизүү:

A. Төрөттөн кийин дароо
B. 2 сааттан кийин
C. 6-8 сааттан кийин
D. 12 сааттан кийин.
E. Биринчи күнү

27. Төрөттүн I мезгили деген эмне?
A. Жатын моюнчасынын кеңейүү мезгили
B. толгоолор күчөп турган мезгил
C. каканак челдин бүтүндүгүн сактоо мезгили
D. ымыркайдын башы илгерилетүү мезгили
E. ыйынуу күчөгон мезгили

28. Төрөттүн II мезгили деген эмне?
A. Жатын моюнчасынынкеңейүү мезгили
B толгоолор күчөп турган мезгил
C. каканак челдин бүтүндүгүн сактоо мезгили
D. ымыркайдын башы илгерилетүү мезгили
E. ыйынуу башталган мезгил, жатын моюнчасынын толук кеңейиши

29. Биринчи кош бойлуу аял качан түйүлдүктүн биринчи кыймылын сезет?
A.16-жумада
B. 18-жумада
C. 20 жумада
D. 22-жумада
E. 24-жумада

30. Кайра кош бойлуу аял биринчи жолу түйүлдүктүн кыймылын качан сезет?
A.16-жумада
B. 18-жумада
C. 20 жумада
Д. 22-жумада
E. 24-жумада

31. Ымыркайдын башы алдыңкы желке келүүсүндө кандай өлчөмдө болот?
A. Иликтүү чоң өлчөм
B. Чакан ийилген өлчөм
C. ортоңку кыйгач көлөмү

D. Түз өлчөм
E. Ийилген өлчөм

32. Ымыркайдын башы арткы желке келүүсүндө кандай өлчөмдө болот ?
A. Иликтүү чоң өлчөм
B. Чакан ийилген өлчөм
C. ортоңку кыйгач көлөмү
D. Түз өлчөм
E. Ийилген өлчөм

33. Партограмма деген эмне?
A. Бул жатын түбүнүн бийиктигинин графикалык чагылдырылышы
B. Бул ымыркайдын жүрөк согушунун графикалык чагылдырылышы
C. Бул төрөт процессинин графикалык чагылдырылышы
D. Бул түйүлдүктүн кош бойлуулук курагынын графикалык чагылдырылышы
E. Бул ымыркайдын жүрөгунун кагышынын графикалык чагылдырылышы

34. Чаттын коркунучтуу айрылышынын мүнөздөмөсү кандай?
A. Катуу ашып кетүү
B. чаттын терисинин гиперемия же цианоз болушу
C. чаттын терисинин цианозунун, шишиги же кубаруусу пайда болушу
D. Ыйынууда жыныс органдарынан кан агуу
E. Төрөт каналынан кан агуунун көрүнүшү

35. Лохия деген эмне?
A. Төрөттөн кийинки жатындын кан аралаш агып чыгышы
B. Төрөттөн кийинки жатындын жара секрециясы
C. децидуалдык катмардын бөлүнүшү
D. тондун калдыктарынын бөлүнүп чыгышы
E. челдин болунуп чыгышы

36. Тондун бекем жабышуусунун себептери:
A. Жатындагы тырык;
B. тондун келүүсү;
C. жатын моюнчасынын патологиясы;
D. жатындын аномалиялары;

E. **энелик клетканын трофобластикалык активдүүлүгү жогорулаганы.**

37. Тондун толук тыгыз жабышуусунун мүнөздүү көрүнүштөрү:

A. ичтин оорушу;

B. кан;

C. түйүлдүк төрөлгөндөн кийин, жатын түбүнүн бийиктиги киндиктен жогору;

D. **тондун бөлүнүү белгилери жок, кан кетпейт;**

E. кансырайт, плацентанын бөлүнүү белгилери жок.

38. Төрөттөн кийинки алгачкы мезгилде жатын көңдөйүнүн кол менен текшерүүгө кандай көрсөтмөлөр бар?

A. жатындын жарылышына шектүү;

B. **тондун бөлүктөрүн кармалышы;**

C. гипотониялык кан кетүү;

D. жатындын аномалиялары;

E. кесардык кесүү операциясынан кийинки жатындагы тырык.

39. Гипотоникалык кан кетүүгө каршы күрөш эмнеден башталат:

A. Утеротоникалык каражаттарды колдонуудан

B. Жатын көңдөйүн кол менен текшерүүдөн

C. кан куюу менен;

D. B-Lynch тигиши менен;

E. Кан басымын өлчөө менен

40. Кан куюлган суюктуктун көлөмү кан жоготуунун көлөмүнөн канча ашып кетиши керек:

A. 1 литр кан жоготуу менен 1,5 эсе;

B. 1 литр кан жоготуу менен 2 эсе;

C. 1 литр кан жоготуу менен 2,5 эсе;

D. 1 жолу кан жоготуу менен 3 эсе;

E. 1 жолу кан жоготуу менен 3,5 эсе;